

[Udenrigsministeren]

afviser muligheden for at føre forhandlingerne videre.

Mens det derfor vil være rimeligt at betragte dette autoritative udsagn som delvis positivt, er det svært at se en positiv udvikling i den seneste meddelelse fra den 24. oktober 1983 fra det sovjetiske forsvarsministerium, hvori det oplyses, at der nu vil blive truffet forberedelser til deployering af missilkomplekser, som man kalder det, af operationel, taktisk karakter i Tjsekkoslovakiet og i Den tyske demokratiske Republik. Det hedder videre i den meddelelse, at der er tale om et af de planlagte skridt, der vil blive taget, såfremt der deployeres nye amerikanske missiler i Vesteuropa, og at deres formål er at bidrage til at opretholde ligevægten mellem Warszawapagten og NATO i Europa.

I den forbindelse kan jeg altså ikke undlade at gøre opmærksom på, at vi i Vesten her bliver præsenteret for et ganske ejendommeligt regnestykke. I slutningen af 1979 sagde præsident Bresjnev, at der med 800 deployerede sovjetiske sprænghoveder på mellemdistancessmissiler nu var balance på dette område imellem Øst og Vest. I februar 1981 sagde han, at der var balance med nu 1.000 deployerede sovjetiske sprænghoveder. Og i august 1982 sagde forsvarsminister Ustinov, at nu var der balance med 1.200 deployerede sovjetiske sprænghoveder. Men i perioden fra 1979 og frem til i dag er der som bekendt ikke deployeret et eneste nyt sprænghoved i Vesteuropa. I den samme periode har NATO derimod besluttet og gennemført fjernelse af 1.000 taktiske atomvåben fra Vesteuropa, og endvidere har man på det netop afholdte forsvarsministermøde i Canada besluttet at reducere de tilbageværende taktiske atomvåben med yderligere 1.400.

På trods af dette hævder Warszawapagtens udenrigsministre nu, at man finder det nødvendigt at skride til endnu en opbygning af de sovjetiske missiler. Det kan kun læses som et ønske om ikke alene at bevare en overvægt på dette område i forhold til Vesten, men også yderligere at befæste denne overvægt. Det er efter vor opfattelse ikke de strenge, der bør anslås, for så vidt man oprigtigt ønsker at nå frem til en aftale i Genève.

Det var et af de punkter, som jeg rejste under mit nylige arbejdsbesøg i Moskva, bl.a. i forbindelse med drøftelsen af det udspil,

som generalsekretær Andropov præsenterede i et interview i Pravda den 26. oktober i år. Dette udspil gik som bekendt ud på at tage hensyn til både antallet af fremføringsmidler og antallet af sprænghoveder. Han nævner direkte tallet 140 for SS-20 missilaffyringsramperne i Europa, at sætte et loft for SS-20 missilerne i Sovjetunionens asiatiske dele og at indgå en INF-aftale også omfattende fly på et højere niveau end tidligere foreslået af Sovjetunionen. Jeg fremhævede, at dette udspil indeholdt visse positive elementer, men jeg understregede samtidig betydningen af, at det, således som det da også senere skete, blev både formelt fremlagt og forhandlet i Genève.

Det, der for regeringen er det væsentlige i denne sag, er, hvorledes Danmark bedst bidrager til en forhandlingsløsning i Genève. Det må være det overordnede mål, og regeringen føler sig overbevist om, at dette overordnede mål vil kunne samle et bredt flertal i dette ting. Det er imidlertid ikke nogen enkel sag at tage stilling til netop ordene »hvordan Danmark bedst bidrager«. Her står vi over for den opgave at formulere principielle standpunkter på en sådan måde, at de også lader sig omsætte i praktisk politik, dvs. en form, hvor de faktisk får en konkret virkning. For at få en sådan konkret virkning må vore standpunkter ikke være udformet på en sådan måde, at de pure vil blive afvist af vore alliancepartnere. Statsministeren beskæftigede sig i sine indledende bemærkninger med præcis dette, og jeg vil gerne understrege, at det også for Danmarks profil udadtil og på lang sigt er såre væsentligt, at vi bliver opfattet som et land i enighed med sig selv og ikke i splid med sig selv. Det er også væsentligt, at vi fremstår som et land, der søger at opnå en reel og konstruktiv indflydelse.

Hvad jeg har sagt om forløbet af Genèveforhandlingerne, afspejler situationen, som vi hidtil har måttet vurdere den. På baggrund af mine drøftelser med udenrigsminister Gromyko tidligere på ugen må jeg dog nok sige, at vi hurtigt kan komme til at stå i en situation, hvor forhandlingerne bringes til ophør, fordi Sovjetunionen ikke er rede til at give yderligere indrømmelser. Med andre ord risikerer vi, at Sovjetunionen blokerer forhandlingerne – og givetvis så henviser til, at USA nu er så langt fremme i sine opstillingsforberedelser, at forhandlinger ikke længere tjener